

Priorytet IX, Działanie 9.2 Podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego,
Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013

Kształcenie zawodowe w województwie podlaskim a potrzeby rynku pracy

Lepsze dostosowanie kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy w obecnej sytuacji gospodarczej i zwiększającego się bezrobocia także wśród absolwentów uczelni wyższych to wyzwanie podlaskiego rynku pracy. Ważną rolę w sprostaniu temu wyzwaniu mają do odegrania szkoły zawodowe. Uczenie się w szkołach zawodowych daje młodemu człowiekowi szansę nabycia kwalifikacji zawodowych i zdobycia konkretnego zawodu oraz szybsze wejście na rynek pracy już jako specjalista w danej dziedzinie. Warunkiem jest też, aby absolwenci edukacji zawodowej byli atrakcyjni dla pracodawców, a ich kwalifikacje dostosowane do potrzeb gospodarki. Skąd w takim razie bierze się trudna sytuacja absolwentów na rynku pracy?

Wojewódzki Urząd Pracy w ramach projektu „Edukacja zawodowa w województwie podlaskim analiza potrzeb w kontekście zmian na rynku pracy”, przeprowadził badanie pt. **Diagnoza stanu kształcenia zawodowego i potrzeb w zakresie modernizacji oferty kształcenia dotyczących efektywności i adekwatności kształcenia przez szkoły zawodowe w kontekście potrzeb regionalnego rynku pracy**, w którym dokonano wielotorowej analizy szkolnictwa zawodowego w naszym regionie. Szkoły badano zarówno pod kątem dostępności nauki w danym zawodzie, popularności poszczególnych kierunków kształcenia, efektywności kształcenia, jak i zapotrzebowania wśród pracodawców. Ustalono również, jak wygląda system tworzenia nowych kierunków kształcenia, współpraca na szczeblu lokalnym pod kątem samorząd – oświata – pracodawcy oraz zaproponowano modelowy i kompleksowy program rozwojowy, który każda szkoła może dopasować do swoich potrzeb oraz wykorzystać go, startując w konkursie PO KL, Działanie 9.2 jeszcze w tym roku kalendarzowym. W tym miejscu warto przedstawić kilka wniosków z badania. W województwie podlaskim działało w roku 2010/11 – 137 szkół zawodowych, z czego 84 to technika, w których kształciło się prawie 19 tys. uczniów, zaś 54 to zasadnicze szkoły

zawodowe z ponad 4,7 tys. uczniów. Zidentyfikowane zostały w sumie 73 zawody, w których mogła kształcić się młodzież, z czego 52 w samym Białymstoku. Najbardziej popularnymi kierunkami kształcenia wśród uczniów okazały się: technik technologii żywności, technik hotelarstwa, technik informatyk, mechanik pojazdów samochodowych, technik rolnik, technik mechanik, technik ekonomista. Absolwenci tych kierunków stanowili prawie połowę wszystkich absolwentów szkół zawodowych. Tak duża polaryzacja wśród tych siedmiu kierunków kształcenia stanowi pewne niebezpieczeństwo pod kątem popytu na rynku pracy akurat wśród absolwentów tych kierunków. Badanie pokazało również zawody, wśród których brakuje uczniów, są to m.in.: blacharz, ogrodnik, monter instalacji budowlanych, kowal i krawiec. Z badania losów absolwentów wynika, że zgodnie z wyuczonym zawodem pracuje ok. 52% absolwentów szkół zawodowych z rocznika 2009/10. Zdecydowanie większy odsetek pracujących absolwentów jest wśród uczniów szkół zawodowych niż techników. Wiąże się to często z tym, że absolwenci techników podejmują dalszą naukę, odsuwając w czasie wejście na rynek pracy. Do egzaminów zawodowych przystąpiło ok. 82% absolwentów, a zdało go ok. 64% przystępujących. Porównanie wyników egzaminów w technikach i szkołach zawodowych prowadzi do wniosku, że o ile poziom kształcenia teoretycznego jest w technikach nieco wyższy, o tyle pozostają one daleko za zasadniczymi szkołami zawodowymi, jeśli chodzi o jakość praktycznej nauki zawodu. W przypadku 5 zawodów poziom zdawalności egzaminów wyniósł powyżej 90% i są to: kelner, kucharz małej gastronomii, lakiernik, malarz-tapeciarz i technik poligraf.

A jak będzie wyglądało zapotrzebowanie przedsiębiorców z regionu na absolwentów szkół zawodowych?

Wśród badanych firm z naszego regionu 70% stwierdziło, że w ciągu najbliższych pięciu lat będzie zatrudniać absolwentów

szkół zawodowych. Wśród najczęściej wymienianych zawodów, które zdaniem pracodawców będą najbardziej poszukiwane w najbliższych 5 latach, był szeroko rozumiany zawód mechanika i budowlanka, operatora pojazdów i maszyn, elektryka, monter, spawaczka, sprzedawcy czy stolarza. Ważne jest, aby szkoły zawodowe współpracowały z pracodawcami – ta konieczność wynika z potrzeby zapewnienia uczniom kontaktu z realiami wykonywania zawodu i funkcjonowania firm, co jest z kolei warunkiem dobrego przygotowania do przyszłego życia zawodowego. Wzajemna współpraca szkół i pracodawców jest zjawiskiem wzajemnie korzystnym i powinna być promowana i powszechna. Jedną z kluczowych ról szkoły zawodowej powinno też być przygotowanie absolwenta do pracy w zakresie kompetencji kluczowych oraz kształtowanie postaw i kultury pracy, które są wysoko cenione przez pracodawców. W tym obszarze istotne znaczenie mogą mieć rozwiązania Dualnego Systemu Kształcenia, kształtujące postawy kluczowe dla kultury pracy. Ma to szczególne znaczenie w promocji zatrudnienia w zawodach mało popularnych, wymagających wyjątkowej i ciężkiej pracy. Szkolnictwo zawodowe wymaga zmian w kierunku podnoszenia jego rangi oraz przygotowania do wyzwań, jakie stwarza gospodarka i rynek pracy. W tym obszarze główną rolę do odegrania mają organy prowadzące i dyrektorzy szkół, a także pracodawcy. Szczegółowe informacje dotyczące badania upowszechniane są obecnie podczas spotkań w każdym powiecie naszego województwa, które są otwarte dla wszystkich zainteresowanych.

Szczegółowe informacje:

www.edukacjazawodowa.up.podlasie.pl
Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku
Biuro Projektu, ul. Pogodna 22, pok. nr 7
tel. 85 74 97 230